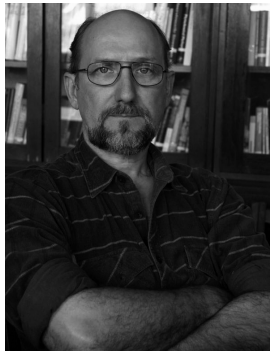

Gustáv Murín

Príklady knižnej patológie

Sme svedkami naplnenia márneho varovania Georgea Orwella, ktorý už v polovici minulého storočia upozorňoval, že kým komunisti pravdu zatajovali, v kapitalistickom systéme (modifikovanom dnes na konzumentský) je pravda priam udusená pod návalom nadmiery hlušiny. V tom prvom systéme ju nesmiete počuť, v druhom sa takmer nepodarí ju začuť v hluku balastu, ktorý konzumentský systém produkuje.

Áno, je to paradox. Komunistická cenzúra nechtiac vyselektovala a spropagovala najlepšie súdobé diela, ku ktorým sa čitatelia aj tak dostali. Napríklad prostredníctvom samizdatu. Aj preto ľudia čítali s nadšením. Pamätám si, ako mi v Prahe počas vedeckého pobytu v roku 1988 niekto podstrčil samizdatovú literatúru v niekoľkých výtlačkoch Revolver revue. S podmienkou, že to musím do dvoch dní vrátiť. A tak som čítal aj hlboko do noci a doslova hltal texty, hoci neboli všetky zasa až také úžasné. Na druhej strane aj komunistami organizovaný Filmový festival pracujúcich mal pozoruhodne dobrý vkus a bol masovo navštevovaný. A dnes čelíme záľahe americkej filmovej produkcie, pričom za komunistickej vlády to bola navlas v rovnakom pomere záľaha sovietska a tzv. spriatelená ľudovodemokratická. Žiaľ, tá americká je určená naozaj len na tupý konzum. Z ich umeleckej produkcie (ktorú prezentuje napríklad alternatívny Sundance Film Festival) sa k nám prostredníctvom amerických distribučných firiem nedostane nič. To je cenzúra presne podľa varovania Georgea Orwella!

V knižnej produkcii je toho na výber predsa len viac, keďže tá neprechádza takým úzkym koridorom niekoľkých filmových distribútorov. Ale aj pri knihách čelíme nadprodukcii, ktorá zákonite obsahuje nadmieru hlušiny. Čitateľov teda ubúda nielen preto, že sa im ponúkajú iné formy trávenia voľného času, ale aj preto, že zvyšní statoční, čo chcú čítať, bývajú takou nadprodukciou sklamávaní. V tomto systéme (kde v hlavných médiách nahradila serióz-

nu kritiku propaganda a marketingové triky) to inak vlastne ani nejde. Vraciame sa k poučke, že „kvantita produkuje kvalitu“ (alebo by aspoň mala). Posledné útočiská literárnej kritiky nachádzame v Slovenských pohľadoch a Literárnom týždenníku. Špecializovaný časopis na literárnu kritiku Romboid nečítajú ani tí, čo doň kedysi prispievali, aby im také zjavy medzi nami ako Chrobáková či Passia (literárni generáli bez vojska) dali zarobiť.

Literárny svet sa zmenil zo zoologickej záhrady pod dohľadom komunistickej cenzúry na džungľu, kde vládne najkrutejší darvinizmus. A aj keď ten by mal vedieť automaticky vyselektovať životaschopné (vý)tvory, občas v knižnej produkcii narazíme na spotvoreniny, nad ktorými ostáva človeku rozum stáť. Tu je zopár príkladov.

Literárne balzamovanie Stalina

V súčasnosti sme dennodenne masírovaní „pravovernými“ médiami o hrozbe ruskej ideologickej propagandy. Je to absurdné pri predstave, koľko ľudí u nás je dnes schopných čítať v azbuke, aké mizivé percento z nich sleduje ruské médiá, pričom ľudia u nás čítajú na internete slovenských autorov, z ktorých každý má dosť vlastného rozumu a nápadov, než aby sa dal poučovať z Moskvy. Naopak, extrémne politické plátky (ako .týždeň, Denník N, SME či Trend) poberajú masívnu finančnú podporu spoza oceánu, aby šírili presne vymedzenú propagandu. Slovenské porekadlo to opisuje jasne: Zlodej kričí: chyťte zlodeja! Čiže, ako je to v tom známom židovskom vtipe o umierajúcom rabínovi, „všetko je inak“. Uprostred tohto zmätenia pojmov som objavil od ruského autora niečo tak zvrhlo propagandistické, že som ostal v nemom údive. Sviatoslav Rybas má v Rusku obrovský úspech so svojím (a treba dodať, že aj svojským) výkladom Stalina v biografii *Stalin – Krv a sláva* (v českom preklade Miloša Hodača vydalo Ottovo nakladateľstvo, 2015). Čím je táto biografia iná než stovky predošlých na rovnakú tému? Na prvý pohľad sympatickým pokusom postaviť sa čelom plazivej snahe už spomínaných médií, ktorých je aj v Rusku iste dosť, úplne vymazať z našich dejín osobnosti. Ak u nás .týždeň označí Štúra za „fašistu“ (pred vznikom fašizmu!), nie je to náhoda. A vyvoláva údiv, že ešte neboli žalovaní za urážku rasy a národa. Náš najväčší konšpirátor (a prekrúcač kauzy Cervanová) menom Hríb svojho času spochybňoval morálnu kvalitu aj takého „Božieho človeka“, akým bol básnik Rúfus. A kopnúť si do Dubčeka je priam slniečkarská zábavka. V kontraste s tým sa Rybas rozhodol, že Stalina rehabilituje ako historickú osobnosť so všetkými kladmi aj zápormi. Ibaže sa pri práci na 728-stranovej biografii dostal do opačného extrému. Ale robí to šikovne. Kým za Stalinovho života až do oka-

mihu Chruščovovho odhalenia sa všetky negatíva stalinizmu zatajovali a obraz vodcu bol silne retušovaný, Rybas ide inou cestou. On bez problémov priznáva všetky Stalinove zvrhlosti – a hneď ich aj obhajuje! Že pozatváral a zabíjal odporcov režimu? Vraj musel! Že po čase vraždil aj vlastných? Veď musel! Rybas prirovnáva bez zaváhania Stalina k Petrovi Veľkému(?!) a Ivanovi Hroznému(?). Otázku, či bol Stalin tyran, rieši šalamúnsky citátom z Robespierra: „Nazývajú ma tyranom. Keby som ním bol, liezli by mi pri nohách, ja by som ich zasypával zlatom, dal by som im právo páchať akékoľvek zločiny a oni by mi boli za to vďační!" K tomu Rybas dodáva (s. 302): „Domnievame sa, že Stalin by sa pod tieto slová pokojne podpísal. Prečo je však teraz Robespierre považovaný za tragického hrdinu, zatiaľ čo Stalin za tyrana? Pravdepodobne je Stalin pre súčasnú ruskú a svetovú politiku priveľmi bezpodmienečný, veľký a strašný, než aby sa jeho nezakalený odkaz uchoval v análoch bez toho, aby niekoho desil. Práve Stalin a s ním i Roosevelt a Mao Ce-tung vytvorili tvár 20. storočia. Bez Stalinových praktík by neboli ani Rooseveltove skutky a Maove víťazstvá." Toto je zvrátená logika, skvelo ju opísal Šukšin v poviedke o moskovskom profesorovi, ktorý prišiel na návštevu do rodnej (doslova) „derevne" a domáci mu prichystali slovný „súboj" s miestnym „mudrcom", negramotným chytrákom. A pán profesor prehral jednoducho preto, že uvažoval v logických súradniciach. Ale ak si niekto ako Rybas pletie príčiny s následkami, šmahom dokáže nahádzať do jedného vreca Stalina s Rooseveltom a Robespierrovým ironickým výrokom a ospravedlní Stalinov zločinný systém bezprávia a krutosti, čím tu chcete argumentovať? Zdravým rozumom? To by ho autor Stalinovho literárneho balzamovania musel uznávať. A to sa zjavne deje.

Ešte iný príklad Rybasovej „logiky". Na strane 248 vecne a chladne vypočítava, prečo došlo zvoľou komunistických komisárov rabujúcich vidiek a hnaných Stalinom a hrozbami ich popráv k hladomoru na Ukrajine. Vyhýba sa miliónom mŕtvych, a naopak, zdôrazňuje, ako vraj Stalin posielal do postihnutých oblastí obilie „navyše". Teda najskôr prišli komisári a strieľali na mieste tých, čo si chceli nechať nejaké obilie na zimu a jarnú sejbu. Zobrali im všetko, aby plnili zvrhlé komunistické plány. No a keď už začali tí roľníci a ich rodiny celkom zákonite kapať ako muchy, poslal Stalin späť odrobinky? Rybasovi to vôbec nepripadá absurdné. Takže po takejto ideologickej masáži v rozsahu dvoch po sebe idúcich odsekov urobí takýto kotrmelec:

Prvý odsek: „Keď si štátna moc uvedomila rozsah potravinovej krízy, nedokázala obyvateľstvu účinne pomôcť. Ako napokon napísal S. G. Kara-Muza: ‚Technokratické sociálne inžinierstvo sa dopustilo kolosálnej chyby. Pre veľké množstvo ľudí to znamenalo katastrofu.'"

Prečítajte si, prosím, odsek ešte raz, lebo neuveríte, že hneď nasledujúci text bol schopný napísať ten istý autor.

Druhý odsek: „Ak sa tvrdí, že v rokoch 1932 – 1933 bola páchaná genocída, tak je to buď mätenie pojmov, alebo snaha o Stalinovu diskreditáciu. Dôsledky jeho činov sú však natoľko tragické, že podobné falzifikácie budú naďalej splošťovať dejiny a zatemňovať ich skutočný význam."

Kto by si pomyslel, že ešte v 21. storočí nájdeme takého oduševneného stredovekého scholastika? Čokoľvek zoberie Rybas „do parády", skončí sa najneuveriteľnejšími eskamotážami za jediným účelom – zbožštením Stalina ako giganta ľudstva, čo skrátka musel rúbať les, pričom lietali triesky, t. j. stavať komunistický raj. Autor ešte aj vraždu Kirova (s. 277) zosnovanú paranoidným Stalinom hodí na Trockého(???), ktorý bol vtedy už niekoľko rokov na úteku pred Stalinom vo Francúzsku, navyše strážený tajnou políciou. Nie, nemá zmysel pokračovať. Tento literárny pomník Stalinovi veľmi dobre konvenuje iste väčšine Rusov, z ktorých sa po roku 1990 zo Západu šírená propaganda pokúsila urobiť národ bez histórie a nasledovaniahodných historických osobností (tak ako v súčasnosti u nás). Blahorečenie Stalina je teda ruský „trucpodnik", ktorý Rybas úspešne napĺňa. A nie je to hlas osamelého osvetára. Veď Sviatoslav Rybas je predsedom Rady riaditeľov Ruského biografického inštitútu, členom Občianskej rady pri Ministerstve kultúry Ruskej federácie a nositeľom mnohých ruských vyznamenaní. Je to teda v podstate oficiálny hlas súčasnej ruskej politiky. A to je na tom všetkom znepokojujúce. Doma nech si Rusi klamú, koľko len chcú. Ale je tu vážne nebezpečenstvo, že takéto propagandistické publikácie zoberie vážne naša mládež (žiaľ, pozoruhodne ahistorická), a bude s tým veľa práce, aby to prehliadli a pochopili...

Obeť dyzentérie slov

Tou obeťou je v tomto prípade čitateľ a páchateľom istý Laurent Binet, ktorý toho našťastie nespáchal veľa. Ale údajný „román"(???) s názvom *Heydrich – muž so železným srdcom* zaprasil našu literárnu scénu hneď v dvoch vydaniach (Marenčin PT, 2010, 2017). Je to exemplárny príklad, ako prešľachtený jazyk spôsobuje u jeho natívnych používateľov priam orgastické pocity, takže sa neubráni tomu, aby prostú vetu neozdobili toľkými ornamentmi, ktoré vedú k ďalším alúziám a vetám, že sa zmysel pôvodnej správy stráca. Pán Binet k tomu pridáva u autorov síce obvyklý, ale v jeho prípade hypertrofovaný prejav (ego)maniactva. V jeho spisku s rozsahom 334 strán hádam nenájdeme stranu, kde by sa sám nevycapil. Je to také obludné, že so svojou sebaprojekciou začína od tretej vety na prvej strane, a hádajte, ako sa končí posledná veta. No pred-

sa slovami „možno som tam aj ja“. Nie, chlapče, nebuď skromný! Týmto štýlom sa raz dostaneš na každý ústrižok toaletného papiera. Možno sme len prehliadli, že autorove skutočné meno je „Bidet“. Je to arogancia. A nielen Binetova. Je to pozostatok arogancie národa, ktorý kedysi ovládal celú Európu, a dnes nie je doma ani vo vlastnej krajine prevalcovanej migrantmi z pôvodnej francúzskej koloniálnej ríše. Ak by sme u nás mali Akadémiu literatúry, vyučoval by som tam s chuťou predmet patológia knižnej tvorby a tento spisok by som využíval sťa názornú ukážku, ako sa dá pôvodne dobrý nápad totálne zopsuť. Binet totiž neváha nastrkať do textu totálnu vatu typu: „Gabčík, tak sa postava volá, skutočne existoval...“ (Načo nám niekto oznamuje v žánri historického románu takú samozrejmosť?) Nasleduje sedem viet, kde sa autor nezabudne pochváliť, že pozná Prahu a čítal Kunderu, aby pokračoval floskulou „Gabčík teda skutočne existoval a na toto meno skrátka a dobre reagoval“... Čo je toto za informáciu? Načo je ten balast dobrý? Binet skrátka neplní elementárne pravidlá akéhokoľvek žánru. Zato sa nevie ubrániť nutkaniu nastrkať do textu kdejakú hlušinu, čo našiel, dokonca aj to, že ON (lebo sa nezabudne uviesť) NEprečítal spomienky Heydrichovej ženy (lebo zdĺhavo, ale predsa zistíme, že Heydrich je v skutočnosti hlavným objektom Binetových táranín), pretože (s. 31): „Myslím, že táto kniha by bola pre mňa zlatou baňou na informácie, no darmo ju zháňam.“ A niežeby ju nedokázal zohnať, keby chcel. Ale vraj je pridrahá! Inými slovami, autor čitateľovi vysvetľuje, že síce rád zobral jeho peniaze za kúpu autorovej knihy, ale sám sa predsa nebude vzdávať peňazí, keď to môže obkecať. Na stranách 69 – 72 sa zato pochváli všetkým, čo vie o českom meste Kutná Hora, akurát, že to s témou knihy nesúvisí. Niekedy máte pocit, že si z nás Binet prosto robí žarty. Na strane 78 siahodlho rozoberá údajný nemecký idióm „žuť koberec“ – čo vraj mal Hitler pri zmienke o Československu fyzicky naozaj robiť(???) –, aby v poznámke ozrejmil, že ide o obrazné spojenie, ktoré však v nemčine vo forme „Teppichfresser“ aj tak nikde nenašiel??? Týchto literárnych zvrhlostí je kniha plná. Príklad zo strany 193: „Keď povie Gabčík kuchárovi, ktorý mu Heydricha hrozivo opisoval: ‚Nebojte sa, je to človek. Dá sa to dokázať.‘ Jasám ako pri pozeraní spaghetti westernu.“(???) Pre tohto arogantného Francúza sú naše tragické dejiny naozaj ako western. Zvrhlostí nás neušetrí ani vtedy, keď na strane 193 cituje z akéhosi podobne úbohého opusu: „Áno, iste, niektoré scény, napríklad tie, kde opisuje, ako si Gabčík dáva fajčiť vtáka v obývačke, alebo ako si Kubiš honí v kúpeľni, sú zrejme vymyslené.“ Pánu Binetovi, žiaľ, vôbec nedochádza, že nám zamoruje históriu vymysleninami, ktoré ju degradujú na dekadentný pamflet. A tu sme pri prameni! Západná civilizácia prechádza ďalšou vlnou dekadencie (ako napríklad vo Fran-

cúzsku za „Belle Époque“ a v Nemecku pred nástupom Hitlera, ktorého masy volili aj preto, že mali tých „umeleckých“ exhibícií plné zuby), keď už „všetko bolo povedané“, a tak v akejsi zvrátenej túžbe po výnimočnosti sa zjavujú aj úplné táraniny, ako sú tie, čo práve skúmame. Je to o to väčšia hanba, že je tu predsa silná a obdivuhodná česká škola literatúry faktu s poctivými remeselníkmi ako Hubáček, Borovička či Ivanov. A práve Ivanov je autorom poctivého knižného opisu atentátu na Heydricha. Ale namiesto toho, aby vychádzali o našej spoločnej histórii ich opusy, preberáme zo Západu takéto remeselné zlyhania. Vo svojej patologickej ambícii „ozvláštniť“ text opisuje chudák Binet jednu z najdramatickejších scén druhej svetovej vojny, posledný boj výsadkárov proti presile v istom pražskom kostolíku (okorenený ešte zradou vlastných požiarnikov), úmyselne nie po minútach či hodinách tohto historického okamihu z roku 1942, ale celkom absurdne po vymyslených dňoch roku 2008!!! Viem, že to znie neuveriteľne, ale je to tak. Namiesto toho, aby po pravde napísal, že ráno o 4:15 dňa 18. júna 1942 sa začal útok esesákov na parašutistov, opisuje to ako udalosť z 27. mája 2008??! Bez zmyslu, bez logiky, lebo je to idiot. A ak by sa liečil inak než takýmto obludným onanovaním na našich dejinách, čert to ber. Ale otrávil studňu našej historickej spisby na Slovensku hneď dvoma vydaniami a vo Francúzsku dokonca dostal za tento výgrc prestížnu literárnu scénu. Mimochodom, túto zvrátenosť poznáme aj z našich niektorých literárnych cien (neubránil sa tomu ani neúnavný organizátor literárnych súťaží „Kali“ Bagala), keď normálnou spisbou presýtená porota volí NEnormálnosť, lebo pri nej nezaspí. (Príkladom bola poviedka v nečitateľnej podobe jednej vety, lebo autor si myslel, že sa tak stane Márquezom. Absurdné, a predsa u nás možné!) Veď hovorím – dekadencia...

Aj majster tesár...

Životopisu slávneho českého bežca Emila Zátopka od Ricka Broadbenta (Slovart, 2016) sa v podstate nedá nič vyčítať. Je to poctivá práca. Ibaže anglosaská. V kontraste s francúzskou hatlaninou zloženou z dojmológií tu ide o solídny zber materiálu a jeho pôsobivé spracovanie. Má to len jednu ani nie chybičku, ale zásadnú odlišnosť od našich zvyklostí a kritérií. V anglosaskej literatúre sa aj životopis, žiaľ, považuje za prózu. Našinec sa zdráha fabulovať tam, kde ide o fakty. V anglosaskej tradícii je však beletrizovanie životopisu slávnych ľudí bežnou normou. Má to prostý a veľmi praktický dôvod. Tamojší vydavatelia neobľubujú útle knihy. Ideálom je rozsah od 300 do 800 strán. V USA to má veľmi prostú logiku. Celý stred kontinentu je riedko osídlený farmami vzdialenými od seba kilometre. Tí ľudia sú síce „soľou zeme“, ale do najbliž-

šieho mestečka, nehovoriac o kníhkupectve, sa dostanú prinajlepšom raz za mesiac. A preto je priam nutné, aby im práve kúpená kniha pri každodennom večernom čítaní „vydržala" do najbližšej návštevy mestečka a kníhkupectva. A tak aj v takej poctivej knihe, ako o Zátopkovi napísal Rick Broadbent, nájdeme beletrizované pasáže, ktoré nahrádzajú historické fakty imagináciou bez záruky, že to tak naozaj bolo. Čo môže viesť pri určitom nadužívaní k významnému posunu chápania danej historickej postavy. Broadbent to zvláda v rámci mantinelov vlastnej literatúry. Prináša veľa nového a zaujímavého. Zaujatím vlastného vkladu beletrizácie však naberá priveľa strán, aby sme si nevšimli, že mu niektoré historické fakty jednoducho unikli. Oproti pánu Binetovi je to dielo, čo má aspoň tri P – práca poctivého profesionála.

Keď sa prokurátor spovedá

Do štvorice životopis, tentoraz vlastnoručný. Literatúra je vraj aj pomsta. A vlastnoručný životopis láka k stavaniu vlastného pomníka. Oboje je známe a v podstate legitímne. Ale ak sa do takejto spisby pustí bývalý generálny prokurátor (Michal Vaľo: Nebo, peklo, politika – Spoveď generálneho prokurátora, Slovart, 2016), očakávame, že si bude ctiť fakty. Veď ako inak by mohol obhajovať zákony, ak nie na základe faktov? Nech si autor komentuje udalosti, ako len chce, ale minimálne tie udalosti by mal opísať vierohodne. Najmä ak sú všeobecne známe. Žiaľ, to sa pánu Vaľovi na 397 stranách akosi nie vždy darí. Príklad zo strany 56: „V Prahe vznikol ústredný koordinačný štrajkový výbor vysokých škôl, ktorý na 27. novembra 1989 vyhlásil generálny štrajk. Dňa 28. novembra 1989 bolo v Prahe založené Občianske fórum na čele s Václavom Havlom. O deň neskôr vzniklo v Bratislave hnutie Verejnosť proti násiliu na čele s Jánom Čarnogurským."

Tri vety a všetky mimo reality.

1. Generálny štrajk, samozrejme, nezvolali len študenti, ale hlavne OF a VPN, ktoré už vtedy prebrali celú réžiu Nežnej revolúcie do vlastných rúk.

2. České Občanské fórum nemohlo mať slovenský názov.

3. Pochopiteľne, nevzniklo deň po generálnom štrajku, ale už 19. novembra 1989.

4. VPN rovnako vzniklo 19. novembra 1989, tu sa sekol Vaľo až o desať veľmi dôležitých dní.

5. VPN nikdy neviedol Čarnogurský, lebo v čase jeho vzniku bol ešte vo väzení a ani po prepustení nikdy na taký post nedosiahol a zrejme ani neašpiroval.

Tak to máme päť fatálnych omylov na tri vety na jednej strane!!! A to všet-

ko v kapitole s ambicióznym názvom *Pravda o 17. novembri*. Dá sa potom takému autorovi veriť? Je možné, aby niekto, kto má priam v profesii exaktnosť faktov, takto fatálne zlyhal? A ak si poplietol očividné fakty, čo s tými, ktoré si čitateľ nemôže overiť? Odpoveď nechám na vytrvalcov, ktorí sa predsa len do tohto opusu pustia. Len by ich nemalo prekvapiť, že neuznáva a nelichotivo komentuje svojich predchodcov vo vysokej funkcii generálneho prokurátora SR s jedinou, zato konštantnou výnimkou – Gašparovičom. Toho vynáša do nebies a ani sa netají, že preto, lebo práve Gašparovič navrhol Vaľa do jeho životne najvyššej funkcie.

Bývalému generálnemu prokurátorovi Vaľovi leží v žalúdku osobitne JUDr. Martin Lauko ako posledný generálny prokurátor ČSFR. Vaľo si nevie spomenúť, že by Lauko na tomto najvyššom poste urobil čokoľvek dobré, okrem toho, že pár limuzín Tatra 613 pri rozdeľovaní federálneho majetku pripadlo Slovensku. Prehliadol, že Lauko spolu s vtedajším federálnym ministrom vnútra Langošom predložili ešte federálnemu parlamentu komplexné zmapovanie neprávostí spáchaných ŠtB od roku 1950 a takisto správu *Trestná činnosť štátnych orgánov vo väzniciach a táboroch nútených prác v 50. rokoch*. Pritom podklady pripravovala Hlavná vojenská prokuratúra na čele s JUDr. Kříženeckým, ktorému bol Vaľo námestníkom. Laukovi rovnako vyčíta, že bol politický nominant, ako keby Vaľo nebol? Ale veď už sme konštatovali, že práve takáto literatúra je vraj aj pomsta.

V rámci disciplíny patológia knižnej tvorby, ktorú navrhujeme, je tento príklad zaujímavý v tom, že sa autor-sebaokiadzač sám faktografickými lapsusmi vážne diskvalifikuje.

„Na grcanie“

Táto titulka je citát, pretože autorke (Ivane Gibovej, 1985) je v jej knihe (Barbora, boch & katarzia, Marenčin PT, 2016) zväčša takto nevoľno. A, koniec koncov, súdnemu čitateľovi z tohto výplodu takisto. Pritom tu ide o veľmi lacný pokus ohúriť čitateľa naturalistickými opismi sexu vždy a všade, vulgarizmami (dokonca pornoilustráciou stvorenou vrátane iných ilustrácií kým iným než autorkou?!). Ale v pokuse o aspoň akú-takú „artistnosť“ tu zachytíme aj archaizmus typu „fľochnúť“. Ale tento údajne „romanticko-eklekticko-pankáčsky“ príbeh zarazí najmä experimentom, kde nesúdnosť autorky tromfla neuveriteľná nesúdnosť vydavateľa pridupľovaná totálnou estetickou slepotou dvoch vážených grantových inštitúcií. A tak sa dočítame takúto „múdrosť“: „Ako sa stať dobrým človekom, keď sa narodíš do sveta, kde boch, deti aj štetky rozprávajú rovnakým jazykom...“ No pekne po poriadku. Aj autorka dá-

vi také múdrosti rovnakým jazykom, a asi ťažko by našla iný. A vôbec, niečo také stupídne a tváriace sa ako „múdrosť“ nám pripomenie podobnú zúfalkyňu z východu (Gibová je z Prešova) pod pseudonymom Vlčica. A myslieť si, že zamenenie slova „boh“ za „boch“ a omyl amatérky v zvolení slova „rozprávajú“ namiesto „hovoria“ niekoho ohúri, si môže naozaj len Gibová. Tá vraj vyhrala prvotinou v ankete Debut roka, čo znamená len to, že má viac kamarátov a rodinných príslušníkov než ostatní, keďže anketa je už roky podvyživená a „víťazia“ tu zúfalci. Ale zjavne aj takýto pochybný titul stačí na ohúrenie vydavateľa a donátorov. Neverím, že ten výplod čítali. A ak by som mohol, donútil by som ich, aby to čítali naozaj a nahlas. Dlho by nevydržali. „Umelkyňa“ totiž zaplienila útlu knižku s rozsahom 221 strán nie menej ako 44 stranami (teda 20 % z celej „knihy“) čírym balastom. Sú to repetície na mnohých stranách rovnakých, stále sa opakujúcich viet: „Sylvia sa hrala s kockami“ (7 strán!). Alebo inde: „Je nevyhnutné izolovať sa“ (6 strán!). Alebo: „Nemôžem sa stať svojou vyšinutou matkou“ (až 9 strán!). Atď. atď. atď. A teraz perla všetkých perál na záver. Dosť by ma zaujímalo, ako zdôvodnili finančnú podporu (bez ktorej by tento paškvil nevyšiel) Fond na podporu umenia a Literárny fond takémuto výroku autorky opakovanému na 11 (slovom jedenástich) stranách: „Už začínam chápať, prečo je nutné vystrieľať milióny ľudí.“ Znamená to, že tieto dve inštitúcie podporujú a dokonca vďaka svojej finančnej pomoci šíria zvrhlú myšlienku „vystrieľania miliónov ľudí“? Lebo autorke či autorovi môže napadnúť čokoľvek a vydavateľ si môže vydať, čo len chce, ale tieto dve vážené inštitúcie majú svoje komisie, kde by mali sedieť súdni ľudia! To boli všetci v momentálnej amnézii či vlčej hmle, alebo kolektívnej halucinácii? Veď nebyť ich podpory, nemali by sme celosvetovú hanbu, že propagujeme nutnosť „vystrieľať milióny ľudí“! Kde sú hranice hlúposti, ak takýto výplod uzrel svetlo sveta z našich daní a príspevkov?

Záverom treba zdôrazniť, že nikto si zrejme neželá, aby sa nám vrátila totalitná cenzúra. Ale rovnako by sme nemali prechádzať do opačného extrému, keď sú takéto patologické výtvory publikované s podporou vážených inštitúcií, pričom serióznym dielam nadeľujú pri enormnej byrokracii (FpU) len poskromne. Je ešte čas zabrániť tomu, aby nám už ostal len rezignovaný povzdych – zbohom, zdravý rozum.